

30 éve jelent meg a Zenekar újság első száma

30 ÉVE ÍRTUK

Zenekar - 1994. Próbaszám

Tisztelt Szimfonikus Zenekarok!

Amióta 1853-ban, immár 141 éve Erkel Ferenc kezdeményezésére és irányítása alatt megalakult a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara, az első magyar szimfonikus zenekar, a magyar zenész- és zenekedvelő társadalom együttes bölcsők sokasága mellett bábáskodhatott, míg temetésnél sohasem kellett gyászolnia. Zenekarok formálódtak, nőttek, átalakultak, új nevet vettek fel, de eddig még sohasem szűntek meg...

A 80-as évek végre ráébresztette zenekarainkat, hogy nem csak örökifjúság létezik, hanem sorozatos életveszély-szituáció is kialakulhat...

Ma kétségtelenül harc folyik a fennmaradásért. A sebek csak úgy kerülhetők el, ha mindenki önmagával szemben és egymásért küzd. /Erkel Tibor/

Szakszervezet és Szövetség

A változások korát éljük, és ebben az időszakban - úgy érzem és tapasztalom - sok kérdést el tud dönteni az az egyszerű tény, hogy képes-e a szakma a saját érdekeiért - legyen az szakmai, intézményi vagy munkavállalói érdekek - egységesen fellépni.

A Magyar Szimfonikus Zenekari Szövetség megalakulása és szövetségi kapcsolata szakszervezetünkkel, a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetével ennek az egységes képviselőnek az esélyét kínálja a szimfonikus zenekarok és tagjaik számára. /dr. Gyimesi László/

Beszélgetés Tátrai Vilmostal

Egy zenekar olyan, mint az ország: ha jól vezetik, akkor egy közepes zenekar is jól működik. Elviselhetetlenek viszont bennük az álmatag, oda nem figyelő, lusta emberek. Épp ezért óriási a szerepük a szövegvezetőknek: az ő személyiségük szinte mindent meghatároz. /Csontos János/

Hírek a MÁV Szimfonikus Zenekar háza tájáról

Több évig tartó hivatalos ügyintézés után pont került a zenekar történetének legnagyobb szervezeti átalakulása végére: 1994 február 1-jén, immáron bírósági bejegyzés birtokában megkezdte működését a Máv Szimfonikusok Zenekari Alapítvány. Az alapítványt a Magyar Államvasutak alapította, mely továbbra is a zenekar első számú támogatója. Az alapítvány ügyeit héttagú kuratórium irányítja, melynek összetétele a vasút és a zene irányába mutató kettős kötődést fejezi ki: elnöke Árva Kálmán, MÁV fősztályvezető, a kuratórium tagjai közül rajta

kívül egy főt delegált a MÁV. További tagok: Petrovics Emil és Hidas Frigyes zeneszerzők, Gál Tamás a zenekar karmestere, Kovács Géza ügyvezető igazgató és a zenekari muzsikások egy választott képviselője.

Utánpótlás a zenekaroknak

Hazánk egyik legnépszerűbb és legrangosabb ifjúsági együttese a Dohnányi Ernőről elnevezett szimfonikus zenekar. A társulat jövőre ünnepli fennállásának huszonötödik évfordulóját. Nemes László: „Meglátásom szerint nem a kultúra van válságban, hanem a menedzselés. Ha egy társaságnak vagy egy zenekarnak jó a menedzsmenete, akkor az jól tud működni. Biztos, hogy vannak finanszírozási problémák, amelyek átmenetileg válságossá tudják tenni a helyzetet, de ez még soha nem fordult negatív irányba, tehát nem szűnt meg egyetlen szimfonikus zenekar sem.

20 ÉVE ÍRTUK

Zenekar 2004/1

Pécs városa 2010-re megpályázta az Európa Kulturális Főváros rangot. Az odavezető út egyik fontos tényezőjeként számolnak azzal a Pécsi Szimfonikus Zenekarral, amely 2004 január 1-től mint Pannon Filharmonikusok – Pécs néven működik. A nagy eseményt ünnepi közgyűléssel, sajtótájékoztatóval és gálahangversennyel köszöntötte az együttes, amely – még Pécsi Szimfonikus Zenekarként - ezen a napon ünnepelte hivatásossá válásának huszadik évfordulóját is.

Zenekar 2004/4

Válás után

Míntha bomba robbant volna tavasszal, amikor Vásáry Tamás, mint főzeneigazgató, benyújtotta lemondását a Magyar Rádió elnökségének. Nem kisebb meglepetést okozott, amikor kiderült, hogy két évre - második karmesterként a már nyolcadik szezont az együttesrel töltő - Kovács Lászlót bízták meg, mint első karmestert. Indulatok gerjedtek és nehéz volt körvonalazni, miért: Kovács László személye, vagy az eljárás kissé autoritárius módja váltotta ki sokak elégedetlenségét.

Fischer Ádám három lépcsőben veszi át a Rádiózenekar irányítását

„Úgy vélem, a karmester személyében nem hozza, hanem viszi a pénzt.”

„...Ha személyesen nem is tudok jelen lenni a hangversenyeken, azért az ezekről készült felvételeket mindenképpen meghallgatom. Természetesen lesznek beépített „kémeim” is, akiknek bízom az ítéletében, s akik folyamatosan figyelik majd az együttes munkáját...”

Csontos János: Lépcsők

Magyarországon a rendszerváltozás a szimfonikus zenekari életet is kiszolgáltatotta a piaci anomáliáknak. Mindjárt helyesbítenem is kell: pontosabb volna kvázi piaci viszonyokat emlegetnem, hiszen nem annyira értékek és teljesítmények, mint lobbyk és befolyásbeli képességek versenyeznek egymással. A zenekarok fölül eltűnt a védőbúra, amely egyenletesen nyomott színvonalon ugyan, de biztosította a szakmai munka lehetőségeit és a muzsikuskok egzisztenciáját. A kilencvenes évek vadkapitalizmusa érthetően a zenei társadalomban is fölkelte a szakmai szolidaritás vágyát, ez azonban meglátásom szerint – s valószínűleg törvényszerűen – átmeneti érzésnek bizonyult.

Zenekar 2004/5

A zenekari konszolidáció történetének legújabb fejezetei

A magyar zenei élet permanens problémája a szimfonikus zenekarok alulfinanszírozottsága. Az együttesek emiatt évek óta rendszeresen felemelik a hangjukat, van, aki hangosabban, és van, aki eredményesebben lobbizik, de az átfogó, mindenkit érintő megoldás egyre várat magára. S bár az utóbbi néhány esztendőben az állami támogatások összege jelentősen emelkedett, sajnos a pénz még így sem elegendő. Több zenekart évről-évre a megszűnés veszélye fenyeget, sokan pedig csak vegetálnak a rendelkezésükre álló összegekből. Óriási szakadékok alakultak ki a fővárosi és a vidéki zenekarok között, s az ugyanolyan végzettséggel rendelkező művészek fizetése között akár tízszeres lehet a különbség.

A támogatási rendszer háromlépcsős átalakítása

Magi István, a NKÖM főosztályvezetője:

„A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma három éves távlatban szeretné átalakítani a zenekari finanszírozást. A fő célunk az, hogy a rendszer átláthatóbbá, világosabbá és pontosabbá váljon.

A következő esztendőben szeretnénk elérni, hogy megszűnjen a támogatások elosztásának végleges kritériumrendszere. A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége, valamint a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete már megtette javaslatát a zenekari konszolidáció főbb elveire, de ez még csupán egy tervezet, várhatóan hosszabb egyeztetésre lesz szükség, hogy a végső szempontrendszert felállítsuk, hiszen ehhez meg kell nyerni a szakma egészének az egyetértését.”

10 ÉVE ÍRTUK

Zenekar 2014/2

Az iskolai zeneoktatás válsága

Nemes László Norbert zenekultúráról, zenepedagógiáról

„A magyar általános oktatási intézményekben az alaptanterv szerinti zenei oktatás jelenleg a klasszikus zene határain belül maradván, Bartók Bélával és Kodály Zoltánnal véget ér, a tanárok a zene megszerettetése, az

interaktív közös zenélés helyett a lexikális tudásanyag átadására koncentrálnak. Sem a tananyag felépítése, sem az oktatók felkészültsége, elkötelezettsége nem megfelelő, s mindez nemhogy kevés az internet és az okos-telefonok világában, de amellett, hogy a diákok nem jutnak átfogó zenei ismeretekhez, a zenehallgatás, vagy az együtt zenélés öröme sem szerzi meg számukra. Ilyen módon hiába folyik elitképzés a zenei szakintézményekben, hiába próbálnak együtteseink egyre több ismeretterjesztő előadást szervezni, egyre csökken azoknak a száma, akik már iskolás korban nyitottá válnak az értékes zene befogadására, vagy amatőr szinten, kedvtelésből zenélnének.”

Zenekar 2004/5

Csontos János: Húsz év múlva

„Amikor mostanság kézbe veszem a Zenekar újabb számait, három fő megállapítás tolu a tollamra (illetve a billentyűzetemre). Egyrészt az öröm, hogy a régi közös szellemi „gyermekünk” mennyire megizmosodott, megkomolyodott, kinőtte elkerülhetetlen gyermekbetegségeit. Másrészt az őszinte csodálkozás, hogy az online dömping korában ez a lap meg tudta őrizni a nyomtatott médium klasszikus státusát – ez a tény minden bizonnyal a muzsika világának kétségtelen, jó értelemben vett, értékőrző jellemvonásával is magyarázható. Harmadrészt a remény, hogy hátha megérhet ez a vállalkozás újabb húsz esztendőt is.”

Zenekar 2014/4

Kovács Géza: No, meg te!

(Zenekari ranglistákról)

Rómában nem lehetett madárjósok nélkül házat-palotát átadni, hadba indulni, vagy házasodni. Babonás félelemmel várták patríciusok és plebejusok: mit mond az augur, midőn a még gőzölgő madárbelet szakszerűen megforgatták, megszagolták, megkóstolták és áttanulmányozták. Ezzel a megalapozottan tudományos és elmaradhatatlan szertartással kapcsolatban volt egy apró probléma: maguk, az augurok pontosan tudták, hogy marhaság az egész, de hát meg kellett nekik is élni valamiből. Épp ezért, ha találkoztak, csendben összemosolyogtak. Ebből aztán évszázadok emberi butaságait átvészoló szólás is lett: „ha két augur az utcán találkozik, csendben összemosolyog”.

Ez a mosoly jár gyakran az eszemben, amikor azt olvasom, hallom valahol, hogy „X szimfonikus zenekar a harmadik legjobb az országban”, vagy „mondjuk ki, Y zenekar Magyarország második legjobb zenekara”, esetleg „a világ kilencedik legjobb zenekara a Q, egy nemrég közzétett ranglista szerint”.

Ilyenkor csendben megállok és eltűnődöm: engem is hülyének néznek, vagy csak a laikusoknak szól ez a szédítés? Politikusok, potenciális szponzorok, magyar ugaron Csák Máté polgármesterek, Erzsébet néni a harmadikról, szakmai riválisunk: ki a címzett? Ennél jobban már csak akkor rémülök meg, amikor visszahallom e kétes értékű – mondjuk kegyesen – marketingblöfföt jobb sorsra érdemes ismerőseimtől, vagy ami még rosszabb, döntéshozó politikusoktól. Bekapták – állapítom meg szomorúan magamban -, mint tükörponty a műcsalít. ■